

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ

«Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко»

Филологический факультет

Кафедра украинской филологии

УТВЕРЖДАЮ:

/И. о. декана филологического факультета

доц. ОВ /Еремеева О.В./

«18» 10 2019 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

на 2019/2020 учебный год

учебной дисциплины

«ОБЩЕЕ ЯЗЫКОЗНАНИЕ»

Направление подготовки:

45.03.01 ФИЛОЛОГИЯ

Профиль подготовки:

«ОТЕЧЕСТВЕННАЯ ФИЛОЛОГИЯ (УКРАИНСКИЙ ЯЗЫК И ЛИТЕРАТУРА)»

Для набора 2016 г.

квалификация (степень) выпускника

БАКАЛАВР

Форма обучения:

ОЧНАЯ

Тирасполь 2019

*Рабочая программа дисциплины «Общее языкознание» / Е.А.Леонтьева –
Тирасполь: ГОУ ПГУ, 2019. – 8 с.*

Рабочая программа предназначена для преподавания дисциплины «Общее языкознание» студентам очной формы обучения по направлению подготовки 45.03.01 «Филология»

Рабочая программа составлена с учетом Федерального Государственного образовательного стандарта высшего образования по направлению подготовки 45.03.01 «Филология», утвержденного постановлением Минобрнауки РФ № 947 от 07.08.2014

Составитель Е.А. Леонтьева, к.ф.н., доцент

1. Цели освоения дисциплины

Цели освоения дисциплины

являются: завершить лингвистическую подготовку студентов, расширить лингвистический кругозор, ознакомить с основными актуальными теоретическими проблемами науки о языке, с историей развития и основными направлениями отечественной и зарубежной лингвистики, с трудами выдающихся языковедов.

Задачи курса:

Теоретические: в ходе чтения лекционного курса синтаксиса обеспечить прочные теоретические знания всех разделов, предусмотренных программой, а также развивать культуру исследовательской деятельности студентов: дать определенный круг знаний о синтаксическом строе украинского языка, синтаксических единицах, видах синтаксической связи, о структуре, семантике, функционировании словосочетания, простого и сложного предложения, текста

Практические: На практических занятиях создавать проблемные ситуации оказывать предпочтение использованию разнообразных методов и приемов во время проведения практических занятий, развить навыки работы научить видеть эстетические возможности основных единиц языка (звука, морфемы, слова, предложения): развить навыки сознательного использования речевых средств; сформировать навыки многоаспектного анализа синтаксических конструкций; выработать пунктуационные, интонационные навыки практического пользования языком.

2. Место дисциплины в структуре ООП ВО

Учебная дисциплина «Общее языкознание» включена в раздел «Б1.В.ОД.6 Вариативная часть. Обязательные дисциплины» основной образовательной программы 45.03.01 Филология.

Междисциплинарные связи:

Для изучения дисциплины необходимы компетенции, сформированные у обучающихся в результате обучения в средней общеобразовательной школе и в результате освоения ряда дисциплин ООП подготовки бакалавра филологии: «Введение в языкознание», «Введение в специальную филологию», «Основы филологии», а также других разделов теоретического курса основного языка (лексикология и морфология современного украинского языка).

Для лучшего усвоения учебного материала применяются такие методы и приемы, как лекция с использованием художественных текстов и ТСО, беседа, анализ и синтез, углубленный анализ эпизодов и образов, сопоставление художественных произведений, самостоятельная работа студентов в виде сообщений, рефератов.

3. Требования к результатам усвоения дисциплины:

Изучение дисциплины направлено на формирование следующих компетенций:

- способностью демонстрировать знание основных положений и концепций в области общего языкознания, теории и истории основного изучаемого языка (языков), теории коммуникации (ОПК-2);

свободным владением основным изучаемым языком в его литературной форме, базовыми методами и приемами различных типов устной и письменной коммуникации на данном языке (ОПК-5);

способностью применять полученные знания в области теории и истории основного изучаемого языка (языков) и литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста в собственной научно-исследовательской деятельности (ПК-1).

В результате изучения дисциплины студент должен:

3.1. Знать:

- структуру языка;
- методы лингвистических исследований;
- историю становления языкознания;

- имена ученых, внесших значительный вклад в формирование данной отрасли науки;
- основные положения актуальных лингвистических теорий.

3.2. Уметь:

■ применять полученные знания по фонетике, фонологии, лексикологии, синтаксису, лингвистике текста, классификации языков при анализе различных языковых явлений, при лингвистическом анализе текстов разных стилей;

- усовершенствовать умения и навыки работы с новой лингвистической литературой.

3.3. Владеть:

- методами и приемами научно-исследовательской работы в области языкознания;
- навыками работы с новой лингвистической литературой;
- умениями информационной переработки текста.

4. Структура и содержание дисциплины

4.1. Распределение трудоемкости в з.е./часах по видам аудиторной и самостоятельной работы студентов по семестрам:

Семестр	Трудоёмкость в з.е./часах	Количество часов					Форма итогового контроля
		В том числе					
		Аудиторных				Самост.раб.	
		Всего	Лекций	ЛР	ПЗ		
7	3з.е/108	64	26		38	44	Экзамен
контроль	36						36
Всего:	4 з.е/144	64	26		38	44	36

4.2. Распределение видов учебной работы и их трудоемкости по разделам дисциплины.

№ Раздела	Наименование разделов	Количество часов					
		Всего	Аудиторная работа			Внеаудиторная работа	
			Л1	Л13	ЛР	СРС	КР
1	Вступ	14	2	2		10	
2	Теорія мови	58	14	18		24	
3	Історія мовознавства	36	12	18		10	
Підготовка до іспиту		36					36
Всього:		144	28	38		44	36

4.3. Тематический план по видам учебной деятельности

Лекции

№ п/п	Номер раздела дисциплины	Объем в часах	Тема занятия	Учебно-наглядные пособия
1.	1	2	Мовознавство як наука.	роздатковий матеріал
	Всього	2		
2.	2	2	Знакова природа мови.	роздатковий матеріал
3	2	2	Мова і мислення.	роздатковий матеріал
4	2	2	Мова і мовлення .	роздатковий матеріал
5	2	2	Структура мови .	роздатковий матеріал
6	2	2	Мова і історія .	роздатковий матеріал
7	2	2	Мова і суспільство	
8	2	2	Методи дослідження мови	
	Всього	14		
9	3	2	Мовознавство Стародавньої Індії	роздатковий матеріал
10	3	2	Мовознавство античної Греції.	роздатковий матеріал
11	3	2	Давнє арабське мовознавство.	роздатковий матеріал

12	3	2	Мовознавство Стародавнього Китаю	роздатковий матеріал
13	3	2	Мовознавство Європи в епоху середньовіччя та Відродження	роздатковий матеріал
14	3	2	Українське мовознавство	роздатковий матеріал
	Всього	12		
	Всього	28		

Практические занятия 7 семестр

№ п/п	Номер раздела дисциплины	Объём в часах	Тема занятия	Количество часов
1	1	2	Прикладне мовознавство	роздатковий матеріал
	Всього	2		
2			Своєрідність мови як знакової системи	
3	2	2	Взаємозв'язок мови та мовлення, мови та мислення.	роздатковий матеріал
4	2	2	Фонологічна система мови.	роздатковий матеріал
5	2	2	Морфологічний рівень мови.	роздатковий матеріал
6	2	2	Синтаксичний рівень мови.	роздатковий матеріал
7	2	2	Лексико-семантична система мови	роздатковий матеріал
8	2	2	Проміжні рівні мови	роздатковий матеріал
9	2	2	Мова, суспільство та культура	роздатковий матеріал
10	2	2	Основні методи дослідження мови	
	Всього	18		
11	3	2	Історія античного мовознавства	роздатковий матеріал
12	3	2	Мовознавство Європи до XIX ст.	роздатковий матеріал
13	3	2	Розвиток історичного мовознавства.	роздатковий матеріал
14	3	2	Основні напрями в мовознавстві другої пол. XIX ст.	роздатковий матеріал
15	3	2	Нові підходи до вивчення мови кінця XIX ст. – поч. XX ст.	роздатковий матеріал
16	3	2	Структуралізм і генеративізм	роздатковий матеріал
17	3	2	Неогумбольдтіанство	роздатковий матеріал
18	3	2	Мовознавство в СРСР	роздатковий матеріал
19	3	2	Мовознавство на сучасному етапі	
	Всього	18		
	Всього	38		

Лабораторные работы – не предусмотрены.

Самостоятельная работа студента

Раздел дисциплины	№ п/п	Тема и вид СРС	Трудоемкость (в часах)
Вступ	1	Зміст і основні завдання курсу «Загальне мовознавство» в системі наук.	5
	2	Зв'язок мовознавства з іншими науками.	5
	Всього		10
Теорія мови	1	Природа і сутність мови	2
	2	Функції мови	2
	3	Структура мови	2

	4	Мова і несловесні форми спілкування (паралінгвістика і паракінесика).	4
	5	Основні етапи розвитку мов. Поширення мов. Надплемінні мови	2
	6	Генеалогічна класифікація мов.	2
	7	Просодичні засоби мовлення. Наголос.	2
	8	Спонтанні та фонетично не зумовлені зміни звуків.	2
	9	Гіперо-гіпонімія і лексична конверсія.	2
	10	Типологічна класифікація мов	4
	Всього		24
Історія мовознавства	1	Паніні - найвідоміший давньоіндійській мовознавець	1
	2	Сю Шень - перший класик китайського мовознавства	2
	3	Аристотель та його внесок у розвиток філологічної науки	2
	4	Аполлоній Діскол – основоположник грецького синтаксису	2
	5	Європейська лінгвістика XVI—XVIIв.в. граматика Пор-Рояля.	2
	6	Виникнення наукової філології (Праці Ф.-А.Вольфа, братів Грімм, О.Х.Востокова)	2
	Всього		10
Підготовка до іспиту			36
Всього			80

6. Курсовые работы – не предусмотрены

7. Образовательные технологии

Семестр	Вид занятия (Л, ПР, ЛР)	Используются интерактивные образовательные технологии	Количество часов
7	Л	Дискусія	2
	Л	Розумовий штурм	2
	ПР	Спілкування в парах	2
	ПР	Обговорення вивченого матеріалу в малих проблемних групах	1
	ПР	Полемічний виклад лекції	1
	ПР	Експертно-аналітична робота з візуальним матеріалом, виконання письмових робіт, експрес-опитування	2
	ПР	Тестові завдання, електронні види тестування	2
Всього:			12

7. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам усвоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов (см. ФОС).

8. Учебно-методическое и информационное обеспечение дисциплины (модуля)

8.1. Основная литература:

1. Кочерган М.П. Загальне мовознавство : Підруч. для студ. філол. спец. ВНЗ. – 2.вид., випр. і доп. – К.: Видавничий центр "Академія", 2006. – 463 с.
2. Амирова Т. А. История языкознания: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Т.А.Амирова, Б.А.Ольховиков, Ю.В.Рождественский; Под ред. С. Ф. Гончаренко. – 2-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 672 с.

3. Гайдаєнко І.В. «Загальне мовознавство» – навчально-методичний комплекс, призначений для здобувачів денної та заочної форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальностей 035.01 Філологія (українська мова та література), 014 Середня освіта (українська та література). – Херсон, 2018.

4. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: Посібник. Луганськ: Альма-матер, 2002. 283с.

5. Удовиченко Г. М. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичних учень. – К.: Вища школа, 1980. – 215 с

6. Кочерган М.П. Введение в языковедение. – К.: Либідь, 2000. – 324 с

8.2. Дополнительная литература:

1. Бацевич Ф.С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень: Підручник. – К.: Академія, 2008.- 240с.(Альма-матер).

2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344с. (Альма-матер).

3. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. – К., 1991.

4. Березин Г.М., Головин Б.Н. Общее языкознание. – М.: Просвещение, 1979.

5. Гайдаєнко І.В. Навчально-методичні рекомендації з курсу «Загальне мовознавство» (Структуральні школи). – Херсон: ХДУ, 2003. – 43с.

6. Звегинцев В.Л. Теоретическая и прикладная лингвистика.– М.: Просвещение, 1968.

7. Зеленько А.С. До питання про становлення лінгвістичного детермінізму (від структурної до когнітивної семантики). – Луганськ, 1999. – 71с.

8. Иванова Л.П. Курс лекций по общему языкознанию. К.: Освіта України, 2006. – 312с.

9. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація.– Дрогобич: Відродження, 1994.

10. Маслова В.А. Введение в когнитивную лингвистику: Учебное пособие. – М.: Флинта, Наука, 2004.

11. Пентиліук М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф.де Соссюра. – Херсон: ХДУ, 2003.

12. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.

13. Семчинський С.В. Загальне мовознавство: Підручник для вузів. – К.: Вища школа, 1996.

14. Соссюр Ф. Курс загальної лінгвістики. – К.: Основи, 1998. – 324с.

15. Філософські питання загального мовознавства. – К.: Наукова думка, 1972.

16. Актуальные проблемы современной лингвистики: учеб.пособие / сост. Л.Н.Чурилина. – 4-е изд. – М.: Флинта : Наука, 2009. – 416с.

Справочная литература

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. - М., 1969.

2. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. - К., 1985.

3. Лингвистический словарь. – М., 1990.

4. Нечаев В.Н. Краткий лингвистический словарь. - Ростов-на-Дону, 1976.

5. Розенталь Д., Теленкова М.А. Словарь-справочник лингвистических терминов. – М., 1976.

6. Языкознание. Большой энциклопедический словарь. – М.: Наука, 2000.

8.3. Программное обеспечение и Интернет-ресурсы:

1. Институт им. Гете. Информационные центры и библиотеки.– <http://www.goethe.de>

2. Віртуальна бібліотека <http://virlib.ru/>

3. <http://www.nbu.gov.ua/>

4. <http://nlibrary-rdgu.rv.ua/>

8.4. Методические указания и материалы по видам занятий

Учебная дисциплина обеспечена учебно-методической документацией и материалами. Її содержание представлено в локальной сети университета. Для студентов обеспечена возможность доступа к современным профессиональным базам данных, информационным, справочным и поисковым системам. К практическим занятиям разработана система тестовых заданий.

Методические указания и материалы по видам занятий:

1. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів.– К., 1985.
2. Ковалик І.І., Самійленко С.П. Загальне мовознавство.– К.: В.шк., 1985.
3. . Кодухов В.Н. Общее языкознание.– М.: В.школа.,1974.– С.3.
4. Кочсрган М.П. Загальне мовознавство: Підручник.– К.: "Акадсмія", 1999.
5. Семчинський С.В.(Станіслав Володимирович) Загальне мовознавство.– К.: В.шк., 1988
6. Степанов Ю.С. Основы общего языкознания.– М.: Просвещение, 1975.
7. Филин Ф.П. Очерки по теории языкознания.– М.: Наука, 1982.– С.38-107.

9 Материально-техническое обеспечение дисциплины (модуля):

Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко, филологический факультет имеют в наличии необходимое материально-техническое обеспечение для выполнения данной программы:

- доступ к сети Интернет во время самостоятельной подготовки;
- наличие специальных аудиторий, оборудованных мультимедийной аппаратурой;
- библиотечный фонд университета, центра украинской культуры, кафедры украинской филологии;
- тестовые задания для проверки знаний по данной дисциплине;
- мультимедийный проектор с экраном для презентаций;
- набор слайдов.

10. Методические рекомендации по организации изучения дисциплины (см. ФОС):

Рабочая учебная программа по дисциплине «Общее языкознание» составлена в соответствии с требованиями Федерального Государственного образовательного стандарта ВО по направлению подготовки 45.03.01 «Филология» и учебного плана по профилю подготовки «Отечественная филология (Украинский язык и литература)».

11. Технологическая карта дисциплины

Курс 4 группа ФФ16ДР62УА семестр 7

Преподаватель - лектор - к.ф.н., доцент Е.А. Леонтьева

Преподаватель, который ведёт практические занятия – к.ф.н., доцент Е.А. Леонтьева

Кафедра украинской филологии

Модульная система не предусмотрена.

Составитель:
к.ф.н., доцент

Леонтьева Е.А.

Зав. кафедрой
украинской филологии
к.ф.н., доцент

Якимович Е.Л.